

Arild Bjørndal, på vegne av styret i FF
14.12.22

Til Bufdir ved divisjonsdirektør Wenche Mobråten

Jeg beklager at jeg må sende en henvendelse til, men det er i alles interesse at vi samarbeider om å sikre et tilfredsstillende saksunderlag for beslutningene om Forandringsfabrikken. KPMG-rapporten gjør det, etter vår vurdering, vanskelig å utøve forsvarlig saksbehandling i disse spørsmålene. Det skyldes kanskje først og fremst at del 2 av mandatet gitt KPMG, er utydelig besvart. Det nye styret i FF har vist tålmodighet i høst og lojalt samarbeidet med KPMG. Etter vår vurdering må imidlertid dere nå se underlaget for det vi mener er særlig relevant, for å kunne svare på de spørsmålene som dere stilte.

Som beskrevet muntlig i vårt møte 7.12.22 og i notatet av 12.12.22 er det ikke strid om hvorvidt noen ungdommer har opplevd uheldige hendelser f.eks. i forbindelse med sceneopptredener (som KPMG fokuserer mest på). Det er gitt en uforbeholden unnskyldning, og styret har (sammen med organisasjonen) gjennomgått og forsterket alle relevante rutiner og prosedyrer for å sikre at risikoen skal være så lav som mulig (for slike og andre mulige hendelser). Hendelsene som er beskrevet, ligger tilbake i tid (det er ikke laget noen tidslinje i kapittelet om barn og unge).

Det må være avgjørende:

- Om organisasjonen har lært, forsterket rutiner og tatt ned risiko til et akseptabelt nivå. • Om organisasjonen nå fremstår med et sett av arbeidsmåter, rutiner og prosedyrer for risikoreduksjon, som er gode nok.
- om melderutiner og system for ivaretagelse, om likevel noe skulle skje, er tilfredsstillende.

Det er selvsagt også av avgjørende betydning hvor graverende opplevelsene eller de uheldige hendelsene var, når i perioden for undersøkelsen de skjedde og hvordan de ble håndtert. Etter vår vurdering må saksunderlaget speile dette, og i tillegg bl.a. antall uheldige hendelser sett i forhold til samlet aktivitet i tidsrommet for undersøkelsen. Slik kontekstualisering er nødvendig for å gjøre avveinger. Ikke noe av dette lar seg besvare på grunnlag av KPMG-rapporten.

Nedenfor følger et utdrag av det vi oversendte KPMG og som, etter vår vurdering, gjør det mulig å vurdere om styret har rett – eller tar feil – når vi mener at organisasjonen har det nødvendige sett av arbeidsmåter og rutiner på plass. Alt kan utdypes og alle dokumenter kan selvsagt oversendes. Her har jeg lagt vekt på det vi har arbeidet systematisk for å forsterke og forbedre.

Forbedringer igangsatt i året før kritikken

- Metoden FF bruker i undersøkelser og risikovurderinger i forbindelse med slikt arbeid, er utdypet skriftlig.
- Rutiner for personvern er skriftliggjort. Det inkluderer rutiner for samtykke og behandling av personopplysninger knyttet til undersøkelser og aktiviteter.
- Rutiner for proffoppfølging med risikovurderinger er skriftliggjort, bygd på opplæringsmateriell og beskrivelser av praksis for foredrag, profftreff, aktivitet, samlinger og camp. • Forsterking og ytterligere tydeliggjøring av at kunnskapspresentasjoner skal handle om oppsummerte erfaringer og råd til systemene, ikke personlige historier (stadig mer tydeliggjort siden 2017).
- Et fullstendig HMS-system er etablert, bl.a. med opplegg for regelmessige medarbeiderundersøkelser gjennomføres og regelmessig gjennomgang av varslingsrutiner.

Høsten 2022 har FF forsterket og forbedret

- Systemet for opplæring, forberedelse, oppfølging og debriefing av proffer knyttet til foredrag og andre proffpresentasjoner.
- Arbeidsmåter som sikrer at fagfolk og studenter kan fremme kritiske spørsmål og delta i dialoger med proffer og fabrikkarbeidere. Det utvikles i samarbeid med fagfolk, for å gjøre det trygt – for proffer, fagfolk og studenter.
- Bedre tilrettelegging for at proffer trygt kan si fra hvis kritikkverdige forhold oppstår. Systemer med direkte og anonyme tilbakemeldinger er videreutviklet.
- Rutinene for hva som gjøres når en proff avslutter er tydeliggjort. Det supplerer ordningen med takke-arrangement og inkluderer mulighet for å gi FF både direkte og anonym tilbakemelding. • Systemet for sluttsamtaler for ansatte er forbedret.
- Hvordan kunnskap fra barn er ment som supplement til annen kunnskap • FF tydeliggjør det overordnede målet for Forandringsfabrikken: formidle kunnskap fra mange barn og at barn selv kan påvirke, for politiske endringer.
- Risikovurderinger skal innlemmes i alle relevante rutiner

Jeg gjentar mitt forslag om å sette opp en prosess med oss, som ikke trenger være lang, men som vil gjøre det lettere å svare på de spørsmål som mandatet stiller (og noen andre spørsmål av betydning for å kunne bedømme f.eks. risiko for uheldige hendelser).

Med vennlig hilsen

Arild Bjørndal

Arild Bjørndal | Director, Professor of Public Health

Centre for Evidence and Implementation
Melbourne | Sydney | Singapore | London | Oslo
Telephone: +47 9229 2963
Email: arild.bjorndal@ceiglobal.org
www.ceiglobal.org

Department for Interdisciplinary Health Sciences
University of Oslo
Oslo, Norway
[UiO website](#)

Arild Bjørndal, på vegne av styret i FF
16.12.22

Til Bufdir ved divisjonsdirektør Wenche Mobråten
Kopi: Hdir ved avdelingsdirektør Elise Husum

Vi skal ikke sende over mer informasjon etter dette uten på forespørsel, men her er en utdyping (fortsatt kort) om (1) feil, (2) læring og (3) Forandringsfabrikken i 2022, som oppfølging av mail av 14.12.22. Jeg håper det kan være til nytte.

FF har gjort feil

Både kritikken i media og bekreftelsene gjennom KPMG-rapporten viser at ungdommer har opplevd hendelser som burde vært unngått og også håndtert annerledes i etterkant. Det er gitt en uforbeholden unnskyldning ved flere anledninger, og det er søkt kontakt med kritikerne for å bidra til læring.

FF har lært

Organisasjonen har brukt kritikken og prosessen med KPMG til å fornye, forsterke og forbedre rutiner og prosedyrer for å redusere risikoen for uheldige hendelser i fremtiden, bl.a.: • Metodebeskrivelsen for undersøkelser, og tilhørende risikovurderinger, er bygget ut og forbedret.

- Rutiner for personvern er forbedret. Det inkluderer rutiner for samtykke og behandling av personopplysninger knyttet til undersøkelser og aktiviteter.
- Alle rutiner for proffoppfølging er gjennomgått, skriftliggjort og forsterket. • Systemet for opplæring, forberedelse, oppfølging og debriefing av proffer knyttet til foredrag og andre proffpresentasjoner er forbedret.
- Det er tilrettelagt bedre for at proffer trygt kan si fra hvis kritikkverdige forhold oppstår. • Systemer for anonyme tilbakemeldinger og varsel er videreutviklet.
- Rutinene for hva som gjøres når en proff avslutter, er tydeliggjort.
- At kunnskapspresentasjoner skal handle om oppsummerte erfaringer og råd til systemene, ikke personlige historier, er tydeliggjort.
- Et fullstendig HMS-system er etablert.
- Systemet for sluttsamtaler for ansatte er forbedret.
- Risikovurderinger skal innlemmes i alle relevante rutiner.
- Tydeliggjøring av at erfaringer og råd fra barn supplerer, og ikke erstatter, behovet for annen informasjon.

Forandringsfabrikken 2022

Metode

FF henter inn erfaringer og råd fra mange barn, i ulike livssituasjoner og fra ulike deler av landet ved hjelp av anerkjente metoder. Målet er at oppsummerte erfaringer og råd fra barna skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag, før beslutninger som angår dem, blir tatt. Det gjelder på nasjonalt og lokalt nivå. De siste årene har undersøkelsesgruppa i FF gjennomført 5–7 undersøkelser per år om barn og unges møte med ulike oppvekstsystemer. Erfaringene og rådene systematiseres og oppsummeres til hovedsvar. Funnene skal være representative for det barna har svart. Hovedsvarene får mest plass i rapportene og bøkene. De siste årene har meningsmangfold tydeligere blitt løftet frem. I dagens praksis kommer hvert sitat i rapportene fra hvert sitt barn og alle rådene er råd direkte fra barn. FF har jobbet sammen med anerkjente forskere for tydeligere og mer utdypende å beskrive metoden, inkludert de enkle utregningene som gjøres. Det foreligger en omfattende intern metodebeskrivelse – om planlegging, gjennomføring, risikovurdering og publisering. Én beskrivelse er laget for arbeid i

skole og barnehage, og en lignende for hjelpetjenester. Metodebeskrivelsene i rapporter og bøker skal ytterligere forbedres. Vi har også etablert nye rutiner for uavhengig kvalitetssikring av rapporter.

Trygghet for barn og unge

Forandringsfabrikken inviterer barn og unge i ulike livssituasjoner med som proffer, til å gi råd om hvordan systemene de har erfaring fra, kan oppleves trygge og nyttige for flest mulig. FFs tilbud til proffene er profftreff, foredrag, helgesamlinger og sommercamp. Hvordan få til disse aktivitetene for barn og unge med erfaring fra barnevern, psykisk helsevern, politi og rettsvesen, uten at de mister tillit til voksne? FF har gjennom det siste tiåret måttet prøve og feile, og har konstant måttet vurdere risiko. Opplæringen er stadig forbedret. Til sammen har ca 1000 unge vært proffer, fram til 2022 var det 250–300 aktive unge hvert år. I 2021 startet jurister i FF prosjektet Forandringsjuristene. Her tilbys nåværende og tidligere proffer i FF gratis rettshjelp. En proffundersøkelse gjennomført i 2022 viser at dagens proffer opplever FF som en svært meningsfylt og trygg organisasjon å engasjere seg i. FF hadde før 2022 ikke skriftlige risikovurderinger på plass, og vi har siden juni jobbet hardt med dette. Vi mener nå at vi har et fullstendig sett av rutiner som sikrer at aktivitetene gjennomføres på en trygg måte for proffene etter at risiko er vurdert. Her er de mest sentrale:

- Rutine for gjennomføring av foredrag og ulike FF-aktiviteter

- Rutine for når proffer holder foredrag med risikovurdering
- Rutine for profftreff og proffaktivitet med risikovurdering
- Rutine for helgesamlinger med risikovurderinger
- Rutine for sommercamp med risikovurdering
- Rutine ved utrygge eller farlige situasjoner på FF-arrangement.

Samtykke

FF har i tråd med egne formål og verdier alltid vært opptatt av at arbeidet overfor barn og unge skal oppleves trygt og ivareta deres rettigheter. Praksisen for innhenting av samtykker har endret seg noe over tid, noen rutiner og prinsipper har likevel vært gjennomgående: å gi barn god og forståelig informasjon om tilbudene, understreke at alt er frivillig, be om samtykke før noe materiale fra dem kan brukes. For barn under 16 år bes omsorgspersoner om samtykke. FF har trent tid på å finne ut av hvordan best mulig følge GDPR. Rutine for å dokumentere at samtykke er innhentet er nå på plass. Rutinene med henblikk på øvrig personvern er stadig forbedret og FF har nå gjennomgått personvern på alle områder for å sikre at FF følger regelverket, i dialoger med Datatilsynet, NSD og eksternt advokat, for å sikre at praksisen følger regelverket. Kritikken FF fikk i rapporten fra KPMG, utnyttes nå til ytterligere forbedring. Noen av de sentrale rutinene er:

- Rutine for kontakt med proffer, fra start til slutt
- Rutine for innhenting og behandling av samtykker
- Rutine for behandling av personopplysninger bilder, filmer og lydopptak
- Rutine for innsyn i personopplysninger
- Rutine for sletting av personopplysninger
- Rutine for sletting av samtykker.

Proffene på kontoret

Seks proffer jobber i dag deltid på kontoret, som fagkonsulenter. De går også på skole, slik at arbeidet ikke stopper skolegang og veien til videre studier. Det vektlegges også at de har andre fritidsinteresser og at de er fysisk aktive. Fagkonsulentene deltar i arbeidsmiljøundersøkelsene og gir tilbakemeldinger til ledergruppa. Det siste året er det laget skriftlige rutiner for hvordan fagkonsulentene bidrar i ulike deler av FFs arbeid.

Organisasjon og ledelse

Daglig leder trådte ut av denne funksjonen i juni og en avklaring for Forandringsfabrikken framover er viktig for å effektivisere ny ansettelse. Styreleder gikk i juni inn som arbeidende daglig leder og har det fulle daglige ansvaret i organisasjonen. Styreleder er den eneste som har signaturrett og prokura, og følger opp alle mellomledere. Han er til stede i FF minst to dager per uke. Også det øvrige styret har i stor grad deltatt i arbeidet i høst med å fornye og forsterke alle rutiner og prosedyrer. Styret har en bredt sammensatt kompetanse fra ledelse, forvaltning, økonomi og akademia.

Med vennlig hilsen

Arild Bjørndal

Arild Bjørndal | Associate Director, Professor of Public Health

Centre for Evidence and Implementation
Melbourne | Sydney | Singapore | London | Oslo
Telephone: +47 9229 2963
Email: arild.bjorndal@ceiglobal.org
www.ceiglobal.org

Department for Interdisciplinary Health Sciences
University of Oslo
Oslo, Norway
[UiO website](#)